

Viiksi-Hoppa

2020-2

Pääkirjoitus

Korona-kriisin vuoksi tämän numeron tekemisessä on vältetty matkustamista. Emme ole käyneet ravintoloissa eikä olla kokoonnuttu edes Esson baarissa.

Tässä numerossa on artikkelit aiheista:

-Karjala ja Viipuri Facebookissa

-Osasto Kuhlmeyn merkitys Kannaksen torjuntataistelussa 1944

-Tauno Haudantakasen Korona tulee, ja menee

-Historian naismatemaatikot

-Kuu ja univaikeudet.

Pysytelkää kotona ja lukekaa Viiksi-Hoppaa ja muuta hyvää kirjallisuutta. Välttää mahdollisuuksien mukaan julkisia liikennevälineitä. Peskää kädet usein saippualla ja käyttäkää käsidesiä. Välttää fyysisiä kontakteja ja pitää yhteyttä rakkaisiinne sähköisin keinoin. Tilanne on vakava mutta syytä epätoivoon ei ole. Kyllä tästäkin kriisistä selvitään!

Viipuri ja Karjala Facebookissa

Facebookissa on suurin osa pelkkää höpötystä, mutta on siellä asiaryhmiäkin.

Viipuri ja Karjala-aiheisiä ryhmiä ovat ainakin:

Viipuri nyt ja ennen <https://www.facebook.com/groups/1521226897890088/>

Jäseniä noin 1650

Ryhmän kuvaus itsestään (kopioitu suoraan):

Viipuri NYT ja ENNEN ryhmän tarkoitus on kertoa nykyisestä ja entisestä Viipurista kuvin ja tarinoin, antaa vinkkejä tulevista tapahtumista ja esim. hyvistä ruokapaikoista sekä vaihtaa mielipiteitä erilaisista Viipuriin liittyvistä asioista. Ryhmässä ei ole ennakkosensuuria. Toivomus on, että noudatetaan hyviä tapoja ja käytetään korrektia kieltä. Entisen Viipurin tunnusmerkkejä oli monikielisyys ja -kulttuurisuus. Olkoon niin edelleenkin. Toivottavaa on, että venäjänkielisiin julkaisuihin tulisi vaikka lyhytkin suomenkielinen vinkki asiasisällöstä. Mutta ei se maata kaada, jos ei tule. Vaikka asioissa olisi mielipide-eroja, kunnioittakaamme kuitenkin jokaisen oikeutta olla omaa mieltänsä.

Puskaradio Viipuri <https://www.facebook.com/groups/puskaradio.viipuri/>

Jäseniä noin 3700

Tietoa Viipurin kaupungista - Tapahtumat ja nähtävyydet - Vastaukset kysymyksiin Viipurista - Historiaa ja nykypäivää - Ryhmässä on tuhansia uusia ja vanhoja valokuvia, täällä pääseekin jakamaan kuvia muiden nähtäväksi - Kokemuksia Viipurin hotelleista ja ravintoloista. Ainut sääntö on: ei loukkaavaa tekstiä/sisältöä.

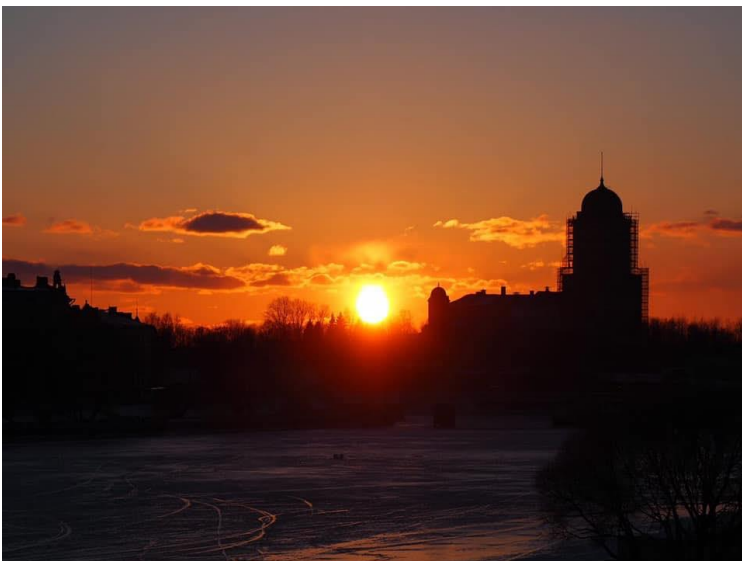
Viipuri <https://www.facebook.com/groups/480696219010622/>

Jäseniä noin 1300

Ryhmä Viipurista, viipurilaisille ja kaupungista kiinnostuneille. Historiaa ja nykyaikaa, kuvin ja sanoin.

Täällä jaetaan omakohtaisia kokemuksia, muistellaan ja kysellään hyvässä hengessä, toisiaan kunnioittaen, ja vaalitaan Viipurin henkeä, niin mennyttä kuin olevaa, tulevaa unohtamatta.

Hyvähenkinen keskustelu on suotavaa ja karjalaista ryöpsähtelyä ei katsota pahalla.

Viipurin matkailu <https://www.facebook.com/groups/1602528713375060/>

Jäseniä noin 2700.

Tässä ryhmässä jaetaan tietoa Viipurin matkailusta, ostokset, hotellit, ravintolat, tapahtumat ym. Keskustelu täällä tapahtuu myönteisessä hengessä ja aiheeseen liittyen.

Viipurin läänin sukututkimus <https://www.facebook.com/groups/203911053362594/>

Jäseniä noin 1000

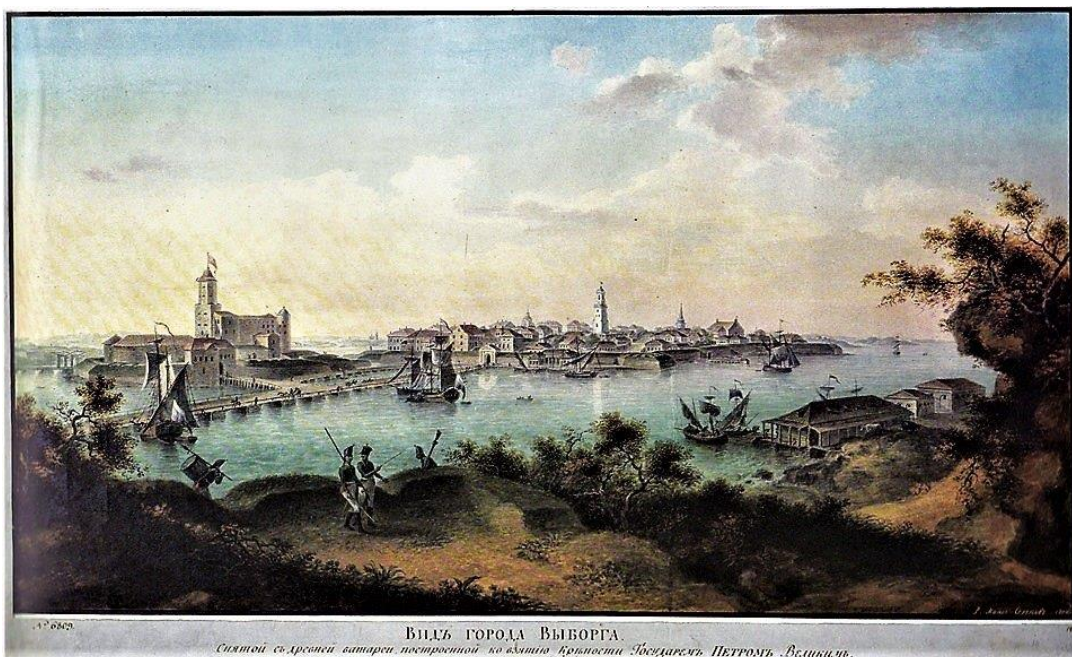
Ryhmä kaikille Viipurin läänissä (1939 rajat) asuneita esivanhempia tutkiville sekä niille, joita alueen suku- ja paikallishistoria kiinnostaa. Ryhmässä on niin perinteistä kuin geneettistäkin sukututkimusta harrastavia. Tervetuloa kyselemään ja ratkomaan kanssamme sukututkimuksen ongelmakohtia ja jakamaan sukuhistoriaa hyvässä harrastushengessä!

Viipurin kauppojen osoitteita <https://www.facebook.com/groups/627302110673382/>

Jäseniä noin 6000

Tällä sivustolla on tarkoitus edesauttaa Wiipurissa reissaajia löytämään uusia Kauppoja, Hotelleja, Varaosaliikkeitä, Rautakauppoja, Meikkikauppoja naisia unohtamatta ja kaikkea siltä väliltä. tarkoitus olisi käyttää google mapsia apuna tässä.

Viipurin kaverit <https://www.facebook.com/groups/1793738027306321/>

Jäseniä noin 3100

*Hei! Toivomme teitä ja kaikkia halukkaita Tervetulleiksi Georgij:n ryhmään! Ryhmä on tarkoitettu kaikille Viipurissa käyville ja niille jotka haluavat tulla vierailemaan ensimmäistä kertaa! Tässä ryhmässä teillä on mahdollisuus saada apua teidän asioiden hoitamisessa olkoon Se; * Kaupankäynti kuten rautakauppaa, vaatekauppoja, rakennuskauppaa, auton varaosakauppaa, kangaskauppaa jne. *Auton korjaaminen, auton hitsaaminen, maalaaminen tai vaikka ostaminen. *Hotellin tai asunnon varaaminen/löytäminen. *Jos etsitte hyvää kampaajaa, hierojaa, kosmetologia, tatuojaa. *Haluatte teettää autonavaimen tai kotiavaimen. *Korjauttaa puhelimen näytön tai vaihtaa akun ehkä haluatte avata venäläisen puhelinliittymän. *Tummentaa auton ikkunat. *Jos haluatte käydä Pietarissa hoitamassa asioita ja tarvitsette asiointiavustajan mukaanne, tai saada virallisen tulkin apua yms. Voitte vapaasti esittää kysymyksen ryhmässä ja saatte neuvon tai avustuksen! Jokainen saa kysyä ja neuvoa vapaasti ryhmä on tarkoitettu ystävän ystäville ja kaikille hyville ja asiallisille ihmisille.*

Viipurin autokorjaamojen kehu ja moitteet

<https://www.facebook.com/groups/2592157970804177>

Jäseniä noin 460.

Sivu jonne saa laittaa Viipurin autokorjaamoista, varaosaliikkeistä sekä kaikkiin autoihin liittyviä vinkkejä, osoitteita, kehuja ja moitteita, mut korrektaa kieltä ja kohteliaisuutta käyttäen olkoon päivitys kumpaa tahansa

Toimittajan huomautus: teknisesti kyseessä on ryhmä (group), ei sivu (page)

Karjala murre <https://www.facebook.com/groups/106936839395674/>

Jäseniä noin 1800.

Ryhmän Pelisäännöt: A täälhä myö haastellaa Karjala murteel, muistutellaa mielee sanoi, haastetaa tarinoit, (saakkunoit), muistellaa mielee entisii ja piettä tää meijä ommaa murretta hengis. Ja ylläpijon piiat valvoot vähä perrää. Jos joku ruppee isottelemmaa tai lähettämmää loukkaavii tai häiritsevvii kirjoituksii ni piiat heittäät pihall iha ilma mittää varotuksii etukättee.

Ja muistaapha kaik, jot tuppaa tullaa vaan oman nimel.. ei millää nimimerkkilöil, ja jokahisen pittää koputella uksele ihan itellää, ko myö koitettaa tää pittää siistin ryhmän ja sovus, vaik väki lissääntyy.

09.10.2015 Lisäys.. ja jos joku ylläpittoo käyp estelee, nii se on suoraa poies ryhmäst.

Juuret rajantakaisessa, kauniissa Karjalassa <https://www.facebook.com/groups/190784788314/>

Jäseniä noin 15600

Ihmisille joiden sukujuuret - vanhemmat, isovanhemmat tai muut juuret tulevat kauniista, rajantakaisesta Karjalasta. Voimme jakaa ajatuksia ja tunteita mitä karjalaisuuteen liittyy, sukujemme vanhoihin asuinpaikkoihin, sukunimiin, perimätietoon, evakkotaipaleisiin. Saatamme

löytää täältä jopa sukulaisiamme ja samoilla kylillä asuneita sekä jakaa karjalaisuutta tässä päivässä.

Karjala, rakkaani - Карелия, моя любимая! - Karjal, minun armas!

<https://www.facebook.com/groups/424903117564347>

Jäseniä noin 1400

Täällä keskustelemme kaikesta Karjalaan liittyvästä, myös karjalan-, venäjän- ja englanninkieliset viestit tervetulleita. Здесь говорим о Карелии, так - же по-карельски, по-русски и по-английски. Here we discuss about Carelia, even in Carelian, Russian and English.

Karjalankannaksen suvut <https://www.facebook.com/groups/karjalankannas/>

Jäseniä noin 2600

Keskustelua Karjalankannas- alueen sukututkimuksesta, sukuhistoriasta yms. Rohkaisemme jäseniä liittymään yhteistyöhön sukututkimuksessa nettipuuta käyttäen, sekä annamme tukea Genin käyttöön liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatilanteissa.

Karjalaisia valokuviissa <https://www.facebook.com/groups/karjalaisetkuvat/>

Jäseniä noin 2000.

KARJALAISTEN YHTEINEN VALOKUVA-ALBUMI Tämän ryhmän tarkoituksena on koota luovutetussa Karjalassa syntyneiden, siellä asuneiden ja eläneiden ihmisten vanhoja valokuvia katseltavaksi, ihailtavaksi, muisteltavaksi, vaihdettavaksi ja löydettäväksi. Kuvien tulee olla ajalta ennen vuotta 1944. Valokuvia ei julkaista uutisseinällä vaan niitä varten on luotu valmiit pitäjäkansiot, joihin kuvat liitetään. Pitäjäkansiot sekä erityiskokoelmat löydät Kuvat-painikkeen takaa. 39 kokonaan luovutetun pitäjän lisäksi mukana ovat osittain alueitaan menettäneet pitäjät sekä kaupungit ja muut kohteet. Ryhmän kansioihin saa liittää ainoastaan YKSITYISVALOKUVIA, ei lehtileikkeitä eikä mitään painokuvia, karttoja, kirjoista tai matrikkeleista skannattuja kuvia. Tervetuloa!

Raja-Karjala

Jäseniä noin 520

RAJA-KARJALA RYHMÄN SÄÄNNÖT Ryhmän jäseniksi hyväksytään vain omalla oikealla nimellään Facebookissa esiintyvät henkilöt. Mökin Muori, Nasta Muumio, Pekka Koo tyyppiset ratkaisut eivät ole sallittuja. Eli mikäli on ilmeistä, että joku käyttää ns. nickiä tai väärää nimeä ei ryhmään hyväksytä ja aikaisemmin väärällä nimellä liittyneet poistetaan ryhmästä. Täällä keskustelunaiheina lähinnä tämän alueen asioista johon kuuluu Salmi - Impilahti - Suistamo -

Suojärvi - Korpiselkä - Soanlahti. Sukujen yhteydet ylittävät usein kuitenkin maantieteelliset rajat. Onhan rajakarjalainen väki levinnyt ympäri Suomen ja maapallon. Palstallemme ovat tervetulleita kaikki Raja-Karjalasta kiinnostuneet. Aihealueet ovat laajat, Kylätieto, perinteenkeruu, sukututkimus, karjalankieli, perinneruuat, karjalaisuus, näitä on paljon lisää ja itse voit aloittaa uuden aiheen. Toivottavaa olisi, että keskusteluilla olisi edes välillinen yhteys Raja-Karjalaan ja kun aihe karkaa kovin käsistä, eikä enää liity varsinaisesti ryhmän aiheisiin olkaa hyvät ja jatkakaa keskustelua yksityisenä.

Ei toivottuja asioita: - Kiistaa aiheuttavat kysymykset. Asiallinen keskustelu sinänsä "vaikeistakin" aiheista on sallittua, mutta asiattomat ja henkilökohtaisuuksiine menevät kommentit tulee jättää pois. - Rasismi on kielletty - Suoranainen mainostaminen on kielletty. Jos kuitenkin koet, että jokin mainoksen omainen tiedottaminen olisi hyvä täällä ilmoittaa ole hyvä ja ota yhteyttä ylläpitoon etukäteen.

Pitkäranta Nurmisaari H.Tenhamon kokoelmaa

Laatokan Karjala <https://www.facebook.com/groups/448663901850996/>

Jäseniä noin 630.

Kaikille joilla on joko sukujuuria Karjalasta, tai joita muuten vaan kiehtoo rajan taakse jäänyt Karjala ja myös niille, jotka toivovat Karjalaa takaisin Suomelle.

Siirtokarjalaisten jälkipolvet <https://www.facebook.com/groups/112466622098602/>

Jäseniä noin 16000

Tämä on ryhmä EVAKKOJEN JÄLKIPOLVILLE. Sana on vapaa kaikkeen karjalaisuuteen liittyvissä asioissa. Ryhmän tarkoituksena on muistella menneitä nykyisyyttä unohtamatta ja luoda sovussa ja hyvässä yhteistyössä positiivista ja rakentavaa yhteishenkeä karjalaisten kesken, sekä välttää kaikkea negatiivista kirjoittelua. Kuviin liitetyt muistelut liittävät muistot paikkoihin ja herättävät muissa ryhmän jäsenissä mielenkiintoa omiin juuriinsa ja esivanhempiensa elinympäristöihin.

Karjalan suvut ja sukututkimus

Jäseniä noin 7200

Keskustelua Karjalan sukututkimuksesta, sukuhistoriasta yms.

SÄÄNNÖT Ryhmän päätarkoitus on toimia foorumina karjalaisjuurisille sukututkimukseen ja Karjalaan liittyvissä aiheissa sekä yhteyksien luominen ja keskustelu rakentavassa hengessä.

Osasto Kuhlmeyn merkitys Karjalan Kannaksen vuoden 1944 torjuntataistelussa

Suomalaisten päämaja ei ollut odottanut hyökkäystä Karjalan Kannaksella. Hevosia ja tykistön vetotraktoreita oli siirretty maataloustöihin. Suomalaiset joukot oli keskitetty Itä-Karjalaan.

Suomalainen lentotiedustelu sai kuvia vihollisen tykistön valtavista tuliasemista ja suurista joukkojen siirroista maanteillä ja rautateillä, ja oli varoittanut päämajaa, mutta turhaan.

Neuvostoliiton hyvin valmisteltu suurhyökkäys Karjalan kannaksella alkoi 9.6.1944. Marsalkka Mannerheim pyysi apua 12.6. Saksasta ja Hitler lähetti lento-osaston Suomeen. Osasto saapui ja oli toimintavalmis 17.6. Imatralla Immolan kentällä. Komentajana oli everstiluutnantti Kurt Kuhlmeyn. Osastoon kuului noin 70 konetta. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että Suomen koko ilmavoimien vahvuus oli silloin noin 200 konetta ja Kannaksella oli noin 70 konetta. Aluksi sää oli huono, mutta 22.6. lentotoiminta toimi tehokkaasti. Neuvostoliitto menetti ilmaherruuden Kannaksella välittömästi. Osasto teki noin 2700 lentosuoritusta ja pudotti 770 tonnia pommeja. Se tuhosi noin 150 neuvostolentokonetta, noin 200 tankkia ja kymmeniä siltoja ja kuljetusajoneuvoja. Myöhemmin erityisesti tuhottujen tankkien määrää on pidetty liioiteltuna. Pääosa koneista siirtyi pois 23.7.

Kurt Kuhlmeyn

Junkers Ju 87 Stuka

500 kg pommia kiinnitetään Stukaan Immolassa

Osasto Kuhlmeyn merkitys torjuntavoitossa oli siis ratkaiseva. Saksa oli ainoa maa, joka tuossa tilanteessa auttoi Suomea.

Voidaan myös pohtia olisiko Neuvostoliitto ehtinyt Berliiniin nopeammin ilman suurhyökkäystä Suomeen. Toisaalta Neuvostoliitto ehti sinne ennen länsiliittoutuneita. Neuvostoliitto, toisin kuin länsiliittoutuneet, ei välittänyt omista miestappioista ja voitti kilpajuoksun Berliinin ehkä myös siitä syystä.

Kirj. Tauno Haudantakanen

Korona tulee, ja menee

Kevään myötä tuo kiinalaiseräinen covid-19 virus on saamassa jopa Suomessakin hysterian aikaan. Olihan sitä hysteriaa jo odoteltukin. Media on sitä lietsonut ja toimia vaatinut, eduskunnan oppositio peesannut ja hallituksen tyttöviisikko sitten perässä vikissyt.

Kyllä Tauno ja Esson baarin pojat täällä Pieksämäellä ymmärtävät, että hallitus alkaa toimia, kun jo myöhäistä saada mitään aikaan. Tärkeämpää kuin viruksen hillintä on saada toimet tuntumaan vaalikarjasta välttämättömiltä.

Koronapandemian torjuntatoimet peittävät alleen kauniisti kaikki muut ongelmat, joiden korjaamista hallitukselta odotetaan, kuten esimerkiksi työllisyystavoitteet ja sote-uudistuksen, puhumattakaan valtion kasvavasta velkataakasta. Kätevästi saadaan uusia työttömiä kortistoon, kun edellisen laman vapaaherrat ovat unohdetut ja monien mielestä mukautuneet joutenoloon ja eläkepäivien odotukseen. Vai onko joukossa vielä yritystä? Ainakin joiltain Esson baarin pojilta on empaattisuus kadonnut nykypäivän murheisiin kuin talvi Helsingistä. Saapahan työkkärin tädit taas uutta hommaa. Onneksi koronahysteriassa on unohtunut ympäristövouhotus ja turvapaikanhakijatkin!

Pelottavan näköiseksi covid-19 on muokattu tietokonemallinnuksissa, ihan kuin aito merimiina, tosin varoittavan punaisin piikkianturoin varustettuna. Jää totisesti joka mummon mieleen, varsinkin kun sitä pakotetaan karanteenissa medioista katsomaan aamusta iltaan.

Tämä koronavirus covid-19 koostuu lukuisista erilaisista valkuaisainemolekyyleista, ollen melko kookas virus. Iso kun on, se itää pitkään ennen kuin pääsee monistumaan, mutta omaa sitäkin paremmat tartuntaominaisuudet. Viruksen pinnan monista valkuaisaineista koostuva rakenne näyttää myös mahdollistavan erinomaisen tarttuvuuden. Yleensäkin zoonoosivirukset, jotka siis ovat siirtyneet eläimestä ihmiseen ja covid-19 tapauksessa vielä toisen eläinlajin kautta (välisännän) ovat erityisen haasteellisia ihmisen vastustuskyvylle. Virus ei todennäköisesti muutu pinnan valkuaisaineiltaan edes kesällä lepotilaan toisin kuin perinteisten A ja B influenssavirukset, joiden pintaa aurinko armas muuttaa niin että ne menevät kesällä lepotilaan. Mutta Tauno jättää viruksen analysoinnin hyvälle yliopistotutkijoille, jotka varmaan selvittelevät viruksen salaisuudet joskus tulevaisuudessa....joskin virus lienee silloin jo kadonnut tai muuttunut pahemmaksi.

Kirj. Tauno Haudantakanen

Korona tuli ja taitaa Suomeamme vene keikkua piakkoin

Koronavirus on saanut Suomessa hysterian aikaan kuten jopa minä saatoin edellisessä kolumnissani ennustaa. Media on sitä lietsonut ja toimia vaatinut, toimia on hallitus antanut ja tilanne etenee synkän tulevaisuuden uhatessa meitä kunnon suomalaisia päivä päivältä pahemmin. Ei tunnu hallituksen tyttöviisikon toimet auttavan, vaikka ministerien taustalla hääää ennätysuuri joukko avustajia, poliittisia broilereita, joille on pitänyt hommaa keksiä. Ehkä pätevät henkilöt olisivat hyödyllisempiä kuin sopivat ainakin lopputuloksen kannalta?!

Selvästi ”hyvät veljet” siis ohjaavat Suomea ojasta allikkoon ja vastaavasti osaavat veljet saavat Esson baarissa pilsneriä nauttia ja tyytyä arvostelemaan onnetonta tunarointia, kuten presidentti Kekkonen olisi sanonut ja laittanut nuo tunarit säätyyn.

Pitkäperjantaina Iltalehden nettisivuilla hehkutetaan suomalaisten suojavälinehankintoja ”Only in Finland: Velkainen pikavippiyrittäjä haukkui ministereitä pelleiksi – sai palkaksi viisi miljoonaa”. Tämä kuvastaa hyvin sitä ketä täällä palkitaan ja toisaalta voinee arvata, että jostain muualta haetaan kohta puoleen ”virallista” syyllistä. Taunon mielestä touhu muistuttaakin ihan yliopistojen professorivalintoja hyvä veli -systeemeissä. Kalliiksi tuli veronmaksajille tuo leikki, ja voipi mennä rahat ja henki.

Esson baarissa tuumittiin menneenä iltana myös tuota muutosta kasvosuojien tarpeellisuudesta. Vielä jokunen päivä sitten niitä pidettiin turhina joskus jopa haitallisina, mutta nyt kun niitä muutkin kansat himoavat, niitä tarvitaan paniikinomaisesti myös tänne. On siinä taas poukkoilevaa toimintaa. Ainoastaan pandemia itse covid-19 viruksena jatkaa etenemistään alkuperäistä tahtiaan.

Tauno ja muu Esson baarin porukka käyttää kyllä kuuliaisesti käsidesiä aina, kun sitä on tarjolla. Siinä kun on niin houkutteleva tuoksukin! Vaikka eihän tuo virus valkuaisainekuorensa kanssa ihon läpi pääse. Jos ei vereen tai limakalvoille onnistu tarttumaan, ei pitäisi olla suurta riskiä, arvelee Tauno vaatimattomilla biologian tiedoillaan. Siis peseytyminen ulkoilun ja lähikontaktien jälkeen edistää terveenä säilymistä, ennustaa Tauno!

Naismatematiikan asema ennen ja nyt

Tarkastelen ensin muutamia historian naismatematiikkoja:

Hypatia syntyi noin vuonna 350 (tai 370) ja kuoli 415 ja eli Aleksandiassa, Egyptissä, joka oli tuolloin osa Rooman valtakuntaa. Hän oli hellenistinen neoplatonistinen astronomi, filosofi ja matemaatikko. Vaikka hän oli pakana, hän suhtautui ymmärtävästi kristittyihin. Hän oli kuuluisa opettaja, jota kuulemaan tultiin monista eri maista. Oppilaat olivat yhteiskunnan yläluokan jälkeläisiä, köyhillä ei ollut varaa opiskella. Hän kehitti ja rakensi astronomisia laitteita. Hypatia kuoli levottomissa oloissa kristittyjen murhaamana. Aleksandrian kirjasto tuhoutui levottomuuksissa, mikä oli suuri tappio kaikille tieteille, myös matematiikalle.

Hypatia (taiteilijan näkemys)

Flornce Nightingale (1820-1910) tunnetaan paremmin sairaanhoitajana Krimin sodan aikana, mutta hän kehitti tilastomatematiikkaa esittäessään tuloksia ja toimenpide-ehdotuksia Britannian viranomaisille. Hän kannatti naisten työuran esteiden poistamista.

Marie-Sophie Germain (1796-1831) luki Arkimedeen kirjoituksia isänsä suuressa kirjastossa ja innostui niin että soluttautui vain miehille tarkoitettuun yliopistoon otettuaan opinnot kesken jättäneen miesopiskelijan identiteetin. Hän oli kiinnostunut lukuteoriasta ja analyysistä. Hän tutki myös Fermat'n suurta lausetta. Hänen työuraansa haittasi muodollisen koulutuksen puute ja hankala pääsy vain miehille tarkoitettuihin matemaattisiin resursseihin. Hän sai kuitenkin ensimmäisenä naisena Ranskan tiedeakatemian palkinnon. Hänelle myönnettiin kunniatohtorin arvo, mutta hän ehti kuolla kuukautta ennen sitä. Hänen kuoltuaan hänet luokiteltiin naimattomaksi naiseksi ilman ammattia.

Ada Lovelace (1815 – 1852) oli runoilija lordi Byronin ja Anne Byronin lapsi. Runoilija-isä ei todellakaan ollut hyvä perheenisä ja äiti jätti hänet. Äiti halusi kasvattaa lapsesta vakavamielisen tiedenaisen eikä haihattelevaa runoilijaa. Ada opiskeli kotiopettajien kanssa mm. matematiikkaa. Ada oli kiinnostunut koneista ja erityisesti lentävistä koneista. Adan terveys ei ollut hyvä. Ada oli kiinnostunut analyyttisestä koneesta, nykyaikaisen tietokoneen esi-isästä. Konetta ei kuitenkaan ollut mahdollista rakentaa senaikuisella tekniikalla. Ada kirjoitti viimeisinä vuosinaan mm kuolemanjälkeisestä elämästä, seksuaalisuudesta ja tieteestä. Sanottiin että harva mies ja ei kukaan nainen käsittele aiheita yhtä rohkeasti. Ada harrasti myös vedonlyöntiä ja velkaantui siinä pahasti, vaikka oli perehtynyt todennäköisyyslaskentaan. Ada oli kirjeenvaihdossa keksijä ja matemaatikko Charles Babbagen kanssa ja käänsi italialaisen matemaatikon kirjoituksen Babbagen analyyttisestä koneesta. Ada lisäsi käännökseen omia huomioitaan ja eräänlaisen algoritmin Bernoullin numeroiden laskemiseksi.

Caroline Herschel (1750-1848) sairastui 10-vuotiaana pilkkukuumeeeseen ja jäi arpiseksi ja 130 cm pitkäksi. Arveltiin että hänestä ei tule mitään koska tuollainen ei pääse naimisiin. Kuitenkin kun hänen tähtitieteilijäveljensä löysi Uranuksen vuonna 1781, Caroline pääsi veljensä palkatuksi assistentiksi ja teki monia löytöjä ja eli 97-vuotiaaksi. Hän oli ensimmäinen tieteellisestä työstä virallisesti palkkaa saava nainen, mutta tässä voidaan kysyä että entä se Hypatia..

Sofia Kovalevskaya (1850 – 1891) syntyi Venäjällä. Hän oli jo nuorena kiinnostunut matematiikasta ja sai kotiopetusta monissa aineissa. Hänen isänsä aluksi vastusti tytön matematiikan opintoja, koska ”tiede ei sovi naisille”. Venäjällä naiset eivät päässeet korkeakouluun, ja Sofia menikin naimisiin ja muutti miehensä kanssa Saksaan. Sofia aloitti Heidelbergin yliopistossa ja siirtyi sitten Berliinin yliopistoon. Berliinissäkin oli rajoituksia naisten osallistumiseen luennoille. Sofia opiskeli tohtoriksi. Miehensä kuoleman jälkeen hän pääsi Tukholman yliopistoon opettamaan matematiikkaa ja myöhemmin hänestä tuli Euroopan ensimmäinen naispuolinen professori.

Emmy Noether (1882 – 1935) syntyi Saksassa. Hänen isänsä Max Noether oli matematiikan professori. Lapsena Emmy sai oppia ruuanlaittoa, siivousta ja pianonsoittoa, vaikka ei niistä pitänyt. Hän oli älykäs Emmy opiskeli aluksi ranskaa ja englantia, valmistuikin, mutta jatkoi opintoja matematiikassa Erlangenin yliopistossa. Sielläkin hän sai osallistua vain kuunteluoppilaana luentoihin, mutta ei muihin aktiviteetteihin ja jokaiselta professorilta piti saada erikseen lupa. Vuosien 1903-1904 talvilukukautena hän opiskeli Göttingenin yliopistossa, jossa luennoivat mm astronomi Karl Schwarzschild ja matemaatikot Hermann Minkowski, Otto Blumenthal, Felix Klein ja David Hilbert. Tämän jälkeen naisten opiskelu Erlangenissa helpottui ja hän teki siellä väitöskirjan. Vuosina 1908–1915 hän toimi Erlangenin matematiikan instituutissa palkattomana opettaja ja tuurasi joskus isäänsä. Hän pääsi viimein Göttingenin yliopistoon ”epäviralliseksi professoriksi”, mutta ensimmäisinä vuosina hän ei saanut palkkaa Göttingenin yliopistolta, vaan perhe maksoi hänen kulunsa. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen naisten asema parani ja hän alkoi saada palkkaa 1923. Tähän aikaan Albert Einstein kehitteli siellä suhteellisuusteoriaansa ja kiinnitti huomionsa lahjakkaaseen Emmyyn. Talvena 1928-1929 Emmy hyväksyi kutsun Moskovan yliopistoon, missä hän teki tutkimusta ja opetti abstraktia algebraa ja algebrallista geometriaa. Hän työskenteli topologitutkijoiden (Lev Pontryagin ja Nikolai

Chebotaryov), jotka myöhemmin kiittivät hänen osuuttaan Galois-teorian parissa. Emmy joutui muuttamaan Yhdysvaltoihin vuonna 1933 koska oli juutalainen. Hän kehitti siellä Einsteinin yleisen suhteellisuusteorian matemaattisia perusteita.

Pohdintaa nykyajan tilanteesta

Peruskoulussa voidaan oppia, että matematiikka, fysiikka ja tekniset tieteet ovat enemmän poikien juttu. Onko tämä itseään toteuttavat ennustus? Vai antavatko opettajat ja mahdollisesti lasten vanhemmat tiedostamattaan tämänlaisen paradigman? Onko miesmatematiikoilla saunakaveri- ja "hyvä veli" -verkosto? Voidaan kysyä miksi naisilla ei ole vastaavaa verkostoa, vaikka naiset ovat sosiaalisesti ja tunneälyltään jopa parempia? Onko miesten keskeinen solidaarisuus kehittyneempi kuin naisten välinen? Joskus tarkastellessa naisvaltaisia aloja tai työpaikkoja näyttää siltä, että nainen on naiselle susi. Joskus professorin valinta voi tapahtua kutsusta, tai sitten aihealue rajataan tarkoituksella kapeaksi. Myös lehtoraattien ja assistenttuurien päätöksestä olisi hyvä saada hakijoille laaja perustelumuietio. Usein Suomessa lisensiaattiopinnot alkavat alle kolmenkymmenen. jopa alle 25 vuoden iässä. Tämän ikäiset naiset usein perustavat perheen ja synnyttävät ja hoitavat lapsia. Tässä suhteessa miesten asema on parempi. Toisaalta Suomessa väitöskirjat tehdään loppuun usein vasta vanhana, vaikka olisikin ns *tenure track*. Ruotsissa on perustettu naisille omia professuureja. Tätä ei kuitenkaan kannata tehdä Suomessa suuremman työttömyysasteen vuoksi. Naisten tulisi olla mukana tekemässä rahoitus- ja virkaanvalintapäätöksiä. Ehkä osapäivätyö sopisi pienten lasten vanhemmille. Lopuksi voidaan todeta että vaikka naiset nykyään saavat opiskella yliopistossa, tasa-arvoon on vielä matkaa.

Kuu ja univaikeudet

Monet ihmiset nukkuvat huonosti täydenkuun aikaan. Mistä tämä voi johtua? Tuleeko kuusta säteilyä? Kuusta todellakin tulee säteilyä: gamma-, röntgen-, beta- ja alfa-säteilyä sekä valoa (säteilyä sekin) infrapuna-, ultravioletti- ja näkyvän valon aallonpituuksilla. Alfa-säteily (heliumatomin ydin) läpäisee huonosti ainetta samoin kuin beta-säteily (elektroni). Vaikka niitä tulisikin maahan asti, ne eivät pääse sisälle taloihin (Eri asia on tietenkin maaperästä vapautuva radon, joka on alfasäteilijä). Gamma- ja röntgensäteily läpäisevät ainetta paremmin, mutta niiden määrä on pieni että ne eivät voi vaikuttaa. Kuusta tulee gravitaatiosäteilyä, joka saa aikaan valtamerien vuorovesi-ilmiön, mutta ihmisen massa on niin pieni (vaikka ihminen on suurelta osaksi vettä), että se ei voi vaikuttaa. Infrapunasäteilyn aallonpituus on 700 nm-1000 nm. Eipä kuun valo paljoa lämmitä. Ultraviolettisäteilyn aallonpituus on 100 – 400 nm. Teoriassa ultraviolettisäteily lisää ihmisen hermovälittäjäaineiden dopamiinin ja serotoniinin tuotantoa ja nostaa vireystilaa, mutta käytännössä verrattuna päiväsaikaan vaikutus lienee mitätön. Entä näkyvä valo? Ihmisethän ei enää nuku taivasalla. Mutta tuhansien, kymmenien tuhansien vuosien ajan on alkuihminen saanut olla täydenkuun aikana varuillaan, että pedot eivät tule leiriin tai naapuriheimon jäsen tule kalauttamaan nyrkki-iskurilla päähän. Voisiko tästä jäädä jälki ihmiskunnan yhteiseen tajuntaan, rotumuistiin. Mutta rotumuistin olemassaolosta ei ole varmuutta ja pedotkin varmaan vaanivat pimeämpään aikaan.

[Tämä kuva](#), tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: [CC BY-SA](#)

Viiksi-Hoppa apinalaatikko

Päätoimittaja Timo Keränen email timojukkakeranen@gmail.com

Toimittaja Tauno Haudantakanen email tauno.haudantakanen@gmail.com

Viiksi-Hoppa kannattaa Karjalan kannaksen, Laatokan Karjalan, Sallan-Kuusamon alueen, Petsamon ja Suomenlahden ulappasaarien palauttamista oikealle omistajalle.